

۱۰۴۰۴۱

دانشگاه پیام نور تهران

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان شناسی

عنوان پایان نامه

بررسی تفاوت های گفتار زنان و مردان در جامعه ی زبانی
کازرون و تفاوت های این گونه ها با گونه ی معیار زبان فارسی
(بر اساس نظریه ی لیکاف و لباو)

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته زبان شناسی همگانی

مؤلف

لیلا انصاری

استاد راهنما

دکتر محمد رضا پرهیزگار

استاد مشاور

دکتر نگار داوری اردکانی

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۹

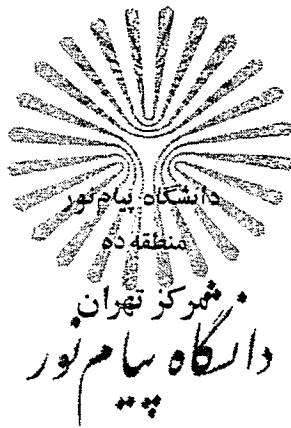
ماه و سال انتشار

شهریور - ۱۳۸۶

۱۰۴۵۴۱

دانشگاه پیام نور - کتابخانه مرکزی	
بخش نشریات	
شماره ثبت	P
شماره مدرک	۸۳۴
شماره رکورد	۸۶/۷/۳۲

کتابخانه مرکزی
دانشگاه پیام نور تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره .....

تاریخ .....

پوست .....

تصویب نامه

پایان نامه تحت عنوان: بررسی تفاوت های گفتار زنان و مردان در جامعه ی زبانی کازرون و تفاوت های این گونه ها با گونه ی معیار زبان فارسی (بر اساس نظریه ی لیکاف و لباو)

تاریخ دفاع: ۸۶/۰۶/۲۸   نمره: ۱۹/۲۵   درجه: عالی

اعضای هیات داوران:

نام و نام خانوادگی   هیات داوران   مرتبه علمی   امضاء

- ۱- آقای دکتر محمد رضا پرهیزگار
- ۲- خانم دکتر نگار داوری اردکانی
- ۳- آقای دکتر یداله پرمون

استاد راهنما

استاد مشاور

استاد داور

نام خانوادگی دانشجو: انصاری

نام: لیلا

عنوان پایان نامه: بررسی تفاوت های گفتار زنان و مردان در جامعه ی زبانی کازرون و تفاوت

های

این گونه ها با گونه ی معیار زبان فارسی (بر اساس نظریه ی لیکاف و لباو)

استاد راهنما: جناب آقای دکتر محمد رضا پرهیزگار

استاد (اساتید) مشاور: سرکار خانم نگار داوری اردکانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: زبان شناسی گرایش: همگانی

دانشگاه: پیام نور تهران دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

تاریخ فارغ التحصیلی: اسفند - ۱۳۸۴ تعداد صفحه:

کلید واژه ها: زبان شناسی اجتماعی - جنسیت - نظریه ی زبانی لیکاف و لباو - گونه ی معیار زبان

فارسی - تحصیلات - سن

چکیده:

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر عوامل غیر زبانی جنسیت، تحصیلات و سن در

انتخاب گونه ی معیار در سطوح مختلف آوایی، معنایی، نحوی، واژگانی و گفتمانی

و برای پاسخ دادن به سؤالات زیر انجام شده است:

۱- بین گفتار زنان و مردان در کازرون چه تفاوت هایی وجود دارد؟

۲- آیا گفتار زنان و مردان در جامعه ی زبانی کازرون با گونه ی معیار زبان فارسی

تفاوت دارد؟

۳- در صورت پاسخ بله به سوال ۲ گفتار کدام جنسیت به گونه ی نزدیک تر است؟

۴- سن مردم کازرون بر انتخاب گونه های زبانی چه تأثیری دارد؟

این تحقیق بر اساس داده های زبان شناسی است که از طریق توزیع پرسش نامه ای در

میان ۶۰ زن و ۶۰ مرد کازرونی به دست آمده است. این پرسش نامه که حاوی ۲۰ سؤال

بود به آزمودنی ها داده شد و از آن ها خواسته شد گزینه ای را که در گفتار محاوره ای

شان به کار می برند انتخاب کنند. سؤالات پرسشنامه بیشتر به صورت چهار گزینه ای

بود که یکی منطبق با معیار بود و دیگری غیر معیار و دو تای دیگر هم نیمه معیار تلقی

می شد. آزمودنی ها اعم از زن و مرد از سطوح مختلف سنی ۲۰-۱۴، ۳۴-۲۱، ۴۹-۳۵ و ۵۰ به بالا به ترتیب (۲۵)، (۶۴)، (۲۵) و (۶) نفر و گروه های زیر دیپلم، دیپلم و بالاتر از دیپلم به ترتیب (۱۸)، (۴۹)، (۵۳) نفر انتخاب شده اند.

روش نمونه گیری در این تحقیق، تصادفی می باشد.

داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و با بهره جویی از آزمون های ت و فیشر پردازش شدند. از آنجا که در این بررسی نمونه ها از یکدیگر مستقل بوده اند از آزمون ت مستقل استفاده شده است. این آزمون بدین معنی است که آیا میانگین دو نمونه برابرند یا خیر؟ قبل از انجام این آزمون یک آزمون همگنی واریانس انجام شد (به فصل پنجم مراجعه شود). اگر میزان P-value به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض H_0 (یعنی برابری واریانسهای دو نمونه) رد می شود و آزمون معنی دار است. در غیر

این صورت آزمون معنی دار نیست. متغیر جنسیت از طریق تی تست^۱ بررسی شد.

در بررسی متغیرهای غیر زبانی تحصیلات و سن از روش آنوای یک سویه^۲ (آزمون آنالیز واریانس یک طرفه) استفاده شده است. در این آزمون از روش آزمون F (فیشر) استفاده می شود و مانند سایر آزمون ها P-value دارد که برای مقایسه با α سنجیده می شود. براساس میزان آلفا کرون باخ محاسبه شده، اعتبار پرسش نامه ۰/۸۶/۷ محاسبه شده است.

براساس آمار توصیفی یافته های این پژوهش به شرح زیر است: بین گفتار زنان و مردان در جامعه ی کازرون تفاوت وجود دارد. گفتار زنان در تمام سطوح زبانی به گونه ی معیار نزدیکتر است. به علاوه گفتار مردم این جامعه با گونه ی معیار متفاوت است. گروه

^۱- T.Test

^۲- One Way Anova

^۳- میزان خطا را نشان می دهد و در اینجا ۰/۰۵ محاسبه شده است.

تحصیلی زیر دیپلم در تمام سطوح زبانی کمتر و گروه بالاتر از دیپلم بیشتر از همه از گونه ی معیار استفاده کرده اند.

گروه سنی ۲۱-۳۴ در تمام سطوح زبانی بیشتر و گروه سنی ۵۰ به بالا کمتر از سایرین گونه ی معیار را به کار برده اند.

با توجه به ارقام و اعداد محاسبه شده به روش آزمون ت متغیر غیر زبانی جنسیت در گفتار افراد کازرونی تأثیر گذار است. زنان این جامعه در مقایسه با مردان از گونه ی معیار بیشتر استفاده می کنند و به طور کلی گفتار مردم جامعه ی زبانی کازرون با گونه ی معیار رایج در پایتخت متفاوت است .

متغیر غیر زبانی تحصیلات هم بر گفتار افراد مؤثر است اما متغیر سن در گفتار آنان مؤثر نیست. مردان از فرایند قلب بیشتر از زنان استفاده می کنند اما کاربرد دیگر فرایندها یکسان است. تبدیل / a / به / u / و حذف همخوانهای پایانی در گروه های تحصیلی مختلف متفاوت است اما دو فرایند دیگر یکسان است. متغیر سن در تمام فرایندهای آوایی ذکر شده بی تأثیر است.

سپاسگزاری

مقام شامخ استادان گرامی دکتر پرهیزگار استاد راهنما و دکتر نگارداوری
اردکانی استاد مشاور اینجانب را که در طول دوران تدوین این پایان نامه
خوشه چین علم و معرفت آنها بوده ام، ارج می نهم و از دقت و توجه خاصی که
در قرائت و تصحیح این مجموعه مبذول داشته اند صمیمانه سپاسگزارم.
امیدوارم که در پناه خداوند متعال، سالم و سرافراز باشند.

ای کلام آغازین و واپسین به نام تو، تقدیم می کنم :

— به آنکه خواهد آمد و بارانی از عشق را با خود خواهد آورد؛

— پدر و مادر مهربانم که مدیون محبت های آنان هستم؛

— دختر مهربانم که یادش خاطرم را نور باران می کند؛

— همسر عزیزم که در تدوین این اثر، مرا یاری کرده اند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	فصل اول: کلیات .....
۲.....	۱-۱ رابطه ی بین زبان و جامعه .....
۲.....	۲-۱ زبان شناسی اجتماعی.....
۳.....	۳-۱ هدف و اهمیت مطالعه .....
۳.....	۴-۱ انگیزه.....
۴.....	۵-۱ مشکلات و محدودیت های تحقیق.....
۴.....	۶-۱ پرسش ها .....
۵.....	۷-۱ فرضیه ها .....
۵.....	۸-۱ روش و ابزار پژوهش.....
۶.....	۹-۱ واژه های کلیدی.....
۷.....	فصل دوم : مروری بر پیشینه ی تحقیق.....
۸.....	۱-۲ مطالعات درباره ی گونه ی کازرونی.....
۸.....	۲-۱-۱ سابقه ی تاریخی شهرستان کازرون.....
۹.....	۲-۱-۲ پیشینه ی تاریخی کازرون.....
۹.....	۲-۱-۳ پیدایش اولیه ی شهر کازرون و تکوین آن .....
۱۰.....	۲-۱-۴ وجه تسمیه و نامگذاری کازرون .....
۱۱.....	۲-۱-۵ تحولات جمعیت و رشد آن.....

- ۲-۲ توصیف ساختاری گونه ی کازرونی ۱۲
- ۱-۲-۲ مشخصه های آوایی ۱۲
- ۲-۲-۲ مشخصه های واژگانی ۱۳
- ۳-۲-۲ مشخصه های نحوی ۱۳
- ۴-۲-۲ مشخصه های معنایی ۱۳
- ۳-۲ پیشینه ی مطالعات زبان و جنسیت ۱۴
- ۱-۳-۲ مطالعات غربیان ۱۴
- ۱-۱-۳-۲ تفاوت های گفتاری و جنسیت ۲۱
- ۲-۱-۳-۲ جنسیت زدگی در زبان ۲۵
- ۳-۱-۳-۲ صورتهای گفتاری منحصر به فرد یک جنسیت ۲۷
- ۴-۱-۳-۲ ویژگی های گفتاری ترجیحی جنسیت ها ۲۷
- ۵-۱-۳-۲ مروری بر ادب و هویت جنسی ۲۷
- ۶-۱-۳-۲ جنسیت و کلیشه ی زبانی ۲۸
- ۷-۱-۳-۲ دیدگاه های جدید در مورد زبان و جنسیت ۲۸
- ۸-۱-۳-۲ تفاوت های گفتاری منحصر به فرد جنسیتی جوامع غیر غربی ۲۹
- ۲-۳-۲ مطالعات ایرانیان ۳۱
- ۱-۲-۳-۲ جنسیت و طبقه ی اجتماعی ۳۴
- ۲-۲-۳-۲ عوامل ایجاد کننده ی تنوعات زبانی ۳۵
- ۱-۲-۲-۳-۲ منطقه ی جغرافیایی ۳۵
- ۲-۲-۲-۳-۲ طبقه ی اجتماعی ۳۵
- ۳-۲-۲-۳-۲ جنسیت ۳۶
- ۴-۲-۲-۳-۲ سن ۳۷

- ۳۸..... ۲-۲-۳-۲-۵ تحصیلات
- ۳۹..... ۲-۲-۳-۲-۶ قومیت
- ۳۹..... ۲-۲-۳-۲-۷-سبک:
- ۳۹..... ۲-۲-۳-۲-۳-نگاهی به ریشه ها و چالش های زبان فارغ از جنسیت
- ۴۰..... ۲-۲-۳-۲-۳-نمودهای گفتار عاری از قدرت در گفتار زنانه
- ۴۱..... فصل سوم: مبانی نظری
- ۴۲..... ۱-۳-لباو
- ۴۲..... ۱-۱-۳-پژوهش های لباو
- ۴۲..... ۲-۱-۳-نتایج پژوهش های لباو
- ۴۳..... ۲-۳-لیکاف
- ۴۵..... ۱-۲-۳-ویژگی های گفتار زنان از دیدگاه لیکاف
- ۴۹..... ۳-۳-هولمز
- ۵۱..... ۱-۳-۳-توضیحات رفتار زبانی از دیدگاه هولمز
- ۵۴..... ۴-۳-نظرات فیثمن درباره ی گفتار زنان
- ۵۴..... ۵-۳-جمع بندی آراء لباو، لیکاف، هولمز و فیثمن
- ۵۵..... ۶-۳-رویکردهای جدید درباره ی زبان و جنسیت
- ۵۶..... ۷-۳-وابستگی درونی جنسیت و ویژگی های جنسیتی
- ۵۶..... ۸-۳-زبان و جنسیت و ویژگی های جنسیتی از نظر دبورا کامرون
- ۵۶..... ۹-۳-پیامدهای جنسیت در تغییر زبانی
- ۵۷..... فصل چهارم: پژوهشی میدانی در جستجوی تفاوت های گفتار زنان و مردان کازرون و
- ۵۸..... ۴-روش شناسی
- ۵۸..... ۴-۱-مطالعات قبلی برای تهیه ی پرسش نامه

- ۲-۴ تهیه ی پرسش نامه ۵۸
- ۳-۴ سؤالات مربوط به سنجش تفاوت های جنسیتی زنان و مردان کازرونی در سطوح مختلف زبانی..... ۵۸
- ۱-۳-۴ در سطح آوایی..... ۵۸
- ۱-۱-۳-۴ فرآیندهای آوایی..... ۶۰
- ۱-۱-۳-۴ فرآیند قلب..... ۶۰
- ۲-۱-۳-۴ فرآیند واگرفنگی..... ۶۰
- ۳-۱-۳-۴ فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی ۶۰
- ۴-۱-۳-۴ فرآیند حذف همخوان های پایانی ۶۱
- ۲-۳-۴ در سطح واژگانی..... ۶۱
- ۳-۳-۴ در سطح نحوی..... ۶۲
- ۴-۳-۴ در سطح معنایی..... ۶۳
- ۵-۳-۴ در سطح گفتمانی..... ۶۳
- ۴-۴ توضیحات مربوط به پرسش نامه ۶۴
- ۵-۴ اعتبار محتوی..... ۷۲
- ۶-۴ جامعه ی آماری و تعیین حجم نمونه..... ۷۲
- ۷-۴ توزیع پرسش نامه ۷۲
- ۸-۴ تحلیل آماری ۷۲
- ۹-۴ توصیف و تبیین یافته های پژوهش میدانی..... ۷۳
- ۱-۹-۴ توصیف نمونه ی آماری با توجه به متغیر ها..... ۷۳
- ۱-۱-۹-۴ متغیرمستقل اصلی..... ۷۳
- ۱-۱-۹-۴ متغیرمستقل اصلی جنسیت..... ۷۳
- ۲-۱-۹-۴ متغیرمستقل فرعی..... ۷۳

- ۷۳.....تحصیلات ۱-۲-۱-۱-۹-۴
- ۷۳.....سن ۲-۲-۱-۱-۹-۴
- ۷۳.....توصیف و تبیین متغیر های وابسته ۲-۱-۹-۴
- ۷۳.....توصیف و تبیین متغیر وابسته کازرونی ۲-۱-۹-۴
- ۷۴.....توصیف و تبیین متغیر وابسته گونه ی معیار زبان فارسی ۱-۲-۱-۹-۴
- ۷۵.....تأثیر متغیرهای مستقل بر کاربرد گونه ی کازرونی در سطوح مختلف زبانی ۲-۹-۴
- ۷۵.....متغیر مستقل اصلی جنسیت ۱-۲-۹-۴
- ۷۵.....سطح آوایی ۱-۱-۲-۹-۴
- ۷۶.....فرآیندهای آوایی ۱-۱-۱-۲-۹-۴
- ۷۷.....فرآیند قلب ۱-۱-۱-۱-۲-۹-۴
- ۷۸.....فرآیند واگرفتگی ۲-۱-۱-۱-۲-۹-۴
- ۷۹.....فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی ۳-۱-۱-۱-۲-۹-۴
- ۸۰.....فرآیند حذف همخوان های پایانی ۴-۱-۱-۱-۲-۹-۴
- ۸۱.....سطح واژگانی ۲-۱-۲-۹-۴
- ۸۲.....سطح نحوی ۳-۱-۲-۹-۴
- ۸۳.....سطح معنایی ۴-۱-۲-۹-۴
- ۸۴.....سطح گفتمانی ۵-۱-۲-۹-۴
- ۸۵.....متغیر مستقل فرعی تحصیلات ۲-۲-۹-۴
- ۸۵.....سطح آوایی ۱-۲-۲-۹-۴
- ۸۶.....فرآیندهای آوایی ۱-۱-۲-۲-۹-۴
- ۸۷.....فرآیند قلب ۱-۱-۱-۲-۲-۹-۴
- ۸۸.....فرآیند واگرفتگی ۲-۱-۱-۲-۲-۹-۴

- ۸۹..... فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۳-۱-۱-۲-۲-۹-۴
- ۹۰..... فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۴-۱-۱-۲-۲-۹-۴
- ۹۱..... سطح واژگانی..... ۲-۲-۲-۹-۴
- ۹۲..... سطح نحوی..... ۳-۲-۲-۹-۴
- ۹۳..... سطح معنایی..... ۴-۲-۲-۹-۴
- ۹۴..... سطح گفتمانی..... ۵-۲-۲-۹-۴
- ۹۵..... متغیر مستقل فرعی سن..... ۳-۲-۹-۴
- ۹۵..... سطح آوایی..... ۱-۳-۲-۹-۴
- ۹۶..... فرآیندهای آوایی..... ۱-۱-۳-۲-۹-۴
- ۹۷..... فرآیند قلب..... ۱-۱-۱-۳-۲-۹-۴
- ۹۸..... فرآیند واگرفتگی..... ۲-۱-۱-۳-۲-۹-۴
- ۹۹..... فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۳-۱-۱-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۰..... فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۴-۱-۱-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۱..... سطح واژگانی..... ۲-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۲..... سطح نحوی..... ۳-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۳..... سطح معنایی..... ۴-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۴..... سطح گفتمانی..... ۵-۳-۲-۹-۴
- ۱۰۵..... تأثیر متغیرهای مستقل بر کاربرد گونه ی معیار زبان فارسی در سطوح مختلف زبانی..... ۳-۹-۴
- ۱۰۵..... تأثیر متغیر جنسیت..... ۱-۳-۹-۴
- ۱۰۵..... سطح آوایی..... ۱-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۵..... فرآیندهای آوایی..... ۱-۱-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۵..... فرآیند قلب..... ۱-۱-۱-۱-۳-۹-۴

- ۱۰۵..... فرآیند واگرفتگی..... ۲-۱-۱-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۵..... فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۳-۱-۱-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۵..... فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۴-۱-۱-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۶..... سطح واژگانی..... ۲-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۶..... سطح نحوی..... ۳-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۶..... سطح معنایی..... ۴-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۶..... سطح گفتمانی..... ۵-۱-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... متغیر فرعی تحصیلات..... ۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... سطح آوایی..... ۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... فرآیندهای آوایی..... ۱-۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... فرآیند قلب..... ۱-۱-۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... فرآیند واگرفتگی..... ۲-۱-۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۳-۱-۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۷..... فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۴-۱-۱-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۸..... سطح واژگانی..... ۲-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۸..... سطح نحوی..... ۳-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۸..... سطح معنایی..... ۴-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۸..... سطح گفتمانی..... ۵-۲-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... متغیر فرعی سن..... ۳-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... سطح آوایی..... ۱-۳-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... فرآیندهای آوایی..... ۱-۱-۳-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... فرآیند قلب..... ۱-۱-۱-۳-۳-۹-۴

- ۱۰۹..... فرآیند واگرفتگی..... ۲-۱-۱-۳-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۳-۱-۱-۳-۳-۹-۴
- ۱۰۹..... فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۴-۱-۱-۳-۳-۹-۴
- ۱۱۰..... سطح واژگانی..... ۲-۳-۳-۹-۴
- ۱۱۰..... سطح نحوی..... ۳-۳-۳-۹-۴
- ۱۱۰..... سطح معنایی..... ۴-۳-۳-۹-۴
- ۱۱۰..... سطح گفتمانی..... ۵-۳-۳-۹-۴
- ۱۱۱..... ۱۰-۴ مقایسه ی گفتار مردم جامعه ی زبانی کازرون با گونه ی معیار فارسی در سطوح مختلف..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۱-۱۰-۴ در سطح آوایی..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۱-۱-۱۰-۴ فرآیندهای آوایی..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۱-۱-۱-۱۰-۴ فرآیندقلب..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۲-۱-۱-۱۰-۴ فرآیند واگرفتگی..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۳-۱-۱-۱۰-۴ فرآیند تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان های خیشومی..... ۱۱۱
- ۱۱۱..... ۴-۱-۱-۱۰-۴ فرآیند حذف همخوان های پایانی..... ۱۱۱
- ۱۱۲..... ۲-۱۰-۴ در سطح واژگانی..... ۱۱۲
- ۱۱۲..... ۳-۱۰-۴ در سطح نحوی..... ۱۱۲
- ۱۱۲..... ۴-۱۰-۴ در سطح معنایی..... ۱۱۲
- ۱۱۲..... ۵-۱۰-۴ در سطح گفتمانی..... ۱۱۲
- ۱۱۳..... ۱۱-۴ توصیف و تبیین یافته های پژوهش میدانی با توجه به آمار استنباطی..... ۱۱۳
- ۱۱۳..... ۱-۱۱-۴ تأثیر متغیر جنسیت بر کاربرد گونه ی کازرونی در سطوح مختلف زبانی..... ۱۱۳
- ۱۱۳..... ۱-۱-۱۱-۴ تأثیر متغیر جنسیت بر فرآیند های آوایی..... ۱۱۳
- ۱۱۵..... ۲-۱۱-۴ تأثیر متغیر تحصیلات بر کاربرد گونه ی کازرونی در سطوح مختلف زبانی..... ۱۱۵

- ۱۱۵.....۱-۲-۱۱-۴ تأثیر متغیر تحصیلات بر فرآیند های آوایی
- ۱۱۷.....۳-۱۱-۴ تأثیر متغیر سن بر کاربرد گونه ی کازرونی در سطوح مختلف زبانی
- ۱۱۷.....۱-۳-۱۱-۴ تأثیر متغیر سن بر فرآیند های آوایی
- ۱۱۸.....فصل پنجم نتیجه گیری
- ۱۱۹.....۱-۵ نتایج پژوهش نظری
- ۱۱۹.....۲-۵ نتایج پژوهش میدانی
- ۱۱۹.....۱-۲-۵ نتایج آمار توصیفی
- ۱۲۶.....۲-۲-۵ نتایج آمار استنباطی
- ۱۲۷.....منابع و مآخذ
- ۱۲۹.....فصل ششم پیوست
- ۱۳۰.....پیوست ۱. سؤالات پرسش نامه
- ۱۳۵.....پیوست ۲ جدول IPA
- ۱۳۶.....پیوست ۳ داده های مربوط به اطلاعات آماری
- ۱۴۵.....پیوست ۴ جدول ها
- ۱۶۶.....پیوست ۵ نمایه نامها
- ۱۶۸.....پیوست ۶ واژه نامه ی فارسی به انگلیسی
- ۱۷۰.....پیوست ۷ واژه نامه ی انگلیسی به فارسی

۱

فصل اول

کلیات

۱-۱ رابطه‌ی بین زبان و جامعه:

توادگیل دو جنبه از رفتار زبانی را از دیدگاه اجتماعی مهم تلقی می‌کند:

الف: نقش زبان در به وجود آوردن و تداوم رابطه‌ی اجتماعی

ب: نقش زبان در بیان اطلاعاتی درباره‌ی گوینده

این جنبه‌های رفتار زبانی منعکس‌کننده‌ی این واقعیت هستند که رابطه‌ی درونی بسیار نزدیکی بین زبان و جامعه وجود دارد (توادگیل^۱ (به نقل از [۴])).

انسان‌شناسان معتقدند که زبان امری اجتماعی و ابزاری برای برآوردن نیازهای اجتماعی و برقرار کننده رابطه‌های اجتماعی بین فردی و بیان‌کننده ادراک امور مشترک اجتماعی و فردی است. از نظر **مارتینه** می‌توان زبان را نهادی انسانی در نظر گرفت که در رابطه با تحولات اجتماعی و تاریخی جوامع بشری شکل می‌گیرد. به این ترتیب، می‌توان عوامل اجتماعی و اقتصادی یا سیاسی، مذهبی و فرهنگی را دربرپایی و دگرگونی زبان مؤثر دانست (پاک نهاد جبروتی [۲]).

۱-۲- زبان‌شناسی اجتماعی

از نظر **پاک نهاد جبروتی**، زبان‌شناسی اجتماعی یکی از میان‌رشته‌های بسیار جذاب در حوزه‌ی مطالعات زبانی است [۴]. مطالعه‌ی ارتباط بین گفتار زنان و مردان و تأثیر نقش‌های اجتماعی هر یک در زبان در حوزه‌ی زبان‌شناسی اجتماعی قرار می‌گیرد (وارداف: (۱۹۸۶)).

رونالد وارداف^۱ (۱۹۸۶) معتقد است زنان و مردان دارای تفاوت‌های بیولوژیکی هستند. به طور متوسط زنان در مقایسه با مردان، چربی‌های بیشتر و ماهیچه‌های کمتری دارند. ویژگی‌های صدای زنان و مهارت‌های شفاهی آنها با مردان متفاوت است.

هدف از این پژوهش، بررسی تأثیر متغیرهای **فرا زبانی جنسیت** (به عنوان متغیر مستقل اصلی)، **تحصیلات و سن** (به عنوان متغیرهای مستقل فرعی) بر انتخاب گونه های زبانی (به عنوان متغیرهای وابسته)، در سطوح مختلف زبان از نظر انطباق با گونه ی معیار است.

برای رسیدن به این مهم برخی عناصر زبانی از سطوح مختلف آوایی، واژگانی، نحوی، گفتمانی و معنایی انتخاب می شود. مثلاً برای بررسی تأثیر عوامل غیر زبانی جنسیت، سن و تحصیلات بر حوزه آوایی، فرایندهای زیر مورد پژوهش قرار می گیرد:

فرایند قلب (به جابه جایی دو واج در یک واژه گویند. مثلاً /taksi/ را به صورت /taski/ بیان می کنند. [۱])، همگونی واکه ای، حذف همخوان پایانی، تبدیل /a/ به /u/ قبل از همخوان خیشومی، واگرفتنگی، گونه های /q/ و /لا/.

۱-۳ هدف و اهمیت مطالعه

این پژوهش به بررسی تأثیر عوامل غیر زبانی جنسیت، سن و تحصیلات بر انتخاب گونه های زبانی در سطوح مختلف آوایی، نحوی، واژگانی، معنایی و گفتمانی و مقایسه ی آنها با گونه ی معیار می پردازد. از آنجا که تا کنون توجه اندکی به بعد جنسیتی زبان در شهرستان کازرون صورت گرفته است امید است این پژوهش بتواند زمینه ساز مطالعه و تحقیقات بیشتری واقع شود.

۱-۴ انگیزه:

گاهی اوقات در محل کار و یا به طور کلی در جامعه ی زبانی کازرون با موقعیت هایی مواجه می شدم که گفتار افراد جوانتر و تحصیل کرده تر با پدر و مادرها و به ویژه با پدر بزرگ ها و مادر بزرگ ها تفاوت داشت. از آنجا که سطح سواد جامعه در مقایسه با زمان گذشته رشد چشمگیری داشته است و در جامعه ی امروزی ما زنان هم دوشادوش مردان در امور مختلف فعالیت می کنند، به نظر می رسد که گفتار زنان (در مقایسه با مردان) در کازرون به گونه ی معیار زبان فارسی رایج در تهران نزدیک تر